

PARASITOLOGIA SANITÀRIA

Departament: Microbiologia i Parasitologia Sanitàries

Àrea de coneixement: Parasitologia

Assignatura: PARASITOLOGIA SANITÀRIA

Troncal **Optativa X** **Anual** **Semestral X**

Cl. Teòriques: 4,5 crèdits

Cl. Pràctiques: 2,5 crèdits (1,5 seminaris + 1 de laboratori)

CONTINGUT I OBJECTIUS DOCENTS.

Considerant la base ecològica del parasitisme, la parasitologia sanitària permet donar a conèixer aquells factors biòtics i abiòtics que potencien la disseminació dels paràsits i, per tant, de les malalties parasitàries.

L'anàlisi dels factors epidemiològics relacionats amb les parasitosis és, a la vegada, un complement d'interès per a altres assignatures que apareixen en la llicenciatura i que tenen com a objectiu prioritari el coneixement del medi ambient. En aquests moments en què l'interès pel medi ambient és del tot evident, l'estudi dels factors ecològics que són decisius perquè l'associació hoste/paràsit pugui dur-se a terme encaixa perfectament dintre del paper que els sanitaris poden desenvolupar.

Com a punts més destacats del seu contingut podríem anomenar, concisament els següents:

- Relació de la parasitologia amb altres ciències sanitàries.
- Importància de la parasitologia en sanitat humana i ambiental.
- Epidemiologia sanitària.
- Zoonosis parasitàries.
- L'aigua, el sòl i els aliments com a medi i vehicle de paràsits.
- Els artròpodes com a productors i disseminadors de malalties parasitàries.
- Lluita antiparasitària.

En relació al programa de seminaris, es pretén aconseguir essencialment dos objectius:

a) Realitzar anàlisis integrals (epidemiològiques, terapèutiques, profilàctiques, de diagnòstic, ecològiques) de paràsits amb determinats cicles biològics.

b) Intervenció d'especialistes en els diferents aspectes tractats en el programa teòric;

i en relació al programa de pràctiques:

a) conèixer la morfologia d'algunes espècies paràsites que causen zoonosis.

b) identificar les formes de vida lliure dels paràsits (eliminatives/infestants)

PROVA DE SINTESIS

L'avaluació consistirà en un examen tipus test (100 preguntes verdader/fals) en relació al programa teòric i pràctic. De manera voluntaria es podrà realitzar un treball (a entregar a final de curs) en relació a l'epidemiologia de una zoonosi parasitària. La nota d'aquest treball podrà incrementar fins a un 10% la nota de l'exàmen.

COORDINACIÓ.

Teoria Dr. Carles Feliu José (Laboratori de Parasitologia)

Pràctiques Dr. Carles Feliu José (Laboratori de Parasitologia)

PROGRAMA TEÒRIC.

Tema 1.

Parasitologia, parasitisme i paràsit: definició i concepte. Abast de la parasitologia i la seva relació amb altres ciències. Importància de la parasitologia. Evolució històrica, estat actual i tendències de la parasitologia.

Tema 2.

La parasitologia i la seva relació amb la sanitat. Paper de les malalties parasitàries en la salut pública. Incidència en l'home, els animals domèstics i silvestres. Els organismes oficials i les malalties parasitàries.

Tema 3.

Epidemiologia: concepte. Epidèmies, pandèmies i malalties autòctones. Conceptes. Termes utilitzats habitualment en parasitologia i epidemiologia: prevalença, incidència, intensitat parasitària, intensitat mitjana, abundància, infrapoblació i infracomunitat. Altres termes utilitzats en epidemiologia.

Tema 4.

Tipus d'estudis epidemiològics. Objectius de l'epidemiologia. El rol de l'estadística en les anàlisis epidemiològiques. Bioestadística i epidemiologia.

Tema 5.

Adaptacions inherents a la vida parasitària. Adaptacions de tipus morfològics o estructurals. Adaptacions de tipus biològic o funcional.

Tema 6.

Models del sistema hoste-paràsit. Models: concepte i aspectes generals. Models de paràsits de cicle directe i indirecte.

Tema 7.

Ecologia dels paràsits: consideracions generals. El terme "ninxol ecològic". Factors abiòtics condicionants dels parasitismes: factors externs i interns.

Tema 8.

El paràsit i la seva relació amb l'hoste. Incidència de l'edat, el sexe, l'alimentació i el tipus de vida de l'hoste. Altres factors condicionants.

Tema 9.

La fauna parasitària i els factors geogràfics: relacions. Anàlisi de l'efecte del clima, el grau d'aïllament, la fisiografia i l'origen en el temps. Els paràsits i els fenòmens zoogeogràfics i filogenètics.

Tema 10.

Especificitat parasitària: consideracions generals. Aspectes filogenètics: hostes endèmics. Races de paràsits i hostes. Factors responsables de l'especificitat.

Tema 11.

Zoonosis parasitàries: concepte. Factors generals del pas a l'home de les malalties d'origen animal. Epidemiologia de les zoonosis. Modalitats de transmissió.

Tema 12.

Parasitosis dels animals domèstics que poden afectar l'home. Parasitosis dels remugants: protozoosis i platihelmitosis.

Tema 13.

Parasitosis dels remugants: nematodosis i artropodosis.

Tema 14.

Parasitosis dels èquids i súids: protozoosis, helmintosis i artropodosis.

Tema 15.

Parasitosis dels carnívors domèstics: el gos i el gat. Protozoosis.

Tema 16.

Parasitosis dels carnívors domèstics: el gos i el gat. Helmintosis.

Tema 17.

Parasitosis dels carnívors domèstics: el gos i el gat. Artropodosis.

Tema 18.

Parasitosis de les aus domèstiques: protozoosis, helmintosis i artropodosis.

Tema 19.

Malalties parasitàries dels animals no domèstics en llibertat: la seva relació amb la salut pública. El cas concret dels animals de caça, peixos comestibles i animals de pelleteria.

Tema 20.

Malalties parasitàries dels animals no domèstics captius: la seva relació amb la salut pública. Fenòmens que a nivell parasitològic comporta la captivitat. Els models dels paràsits monoxens i heteroxens. Paràsits i zoos.

Tema 21.

Artròpodes verinosos. Esmert dels diplòpodes i quilòpodes d'interès. Aranyes i escorpins.

Tema 22.

Rol dels artròpodes en la disseminació i perpetuïtat de les zoonosis. Artròpodes picadors i no picadors.

Tema 23.

Rol dels crustacis, amfibis, rèptils i mol·luscs en la disseminació i perpetuïtat d'algunes zoonosis.

Tema 24.

L'aigua, el sòl i els aliments com a vehicle de parasitosis. I. Zoonosis transmeses per aliments d'origen animal.

Tema 25.

L'aigua, el sòl i els aliments com a vehicle de parasitosis. II. Zoonosis transmeses per aliments d'origen vegetal.

Tema 26.

L'aigua, el sòl i els aliments com a vehicle de Parasitosis. III. Zoonosis transmeses per l'aigua i els aliments líquids.

Tema 27.

L'aigua, el sòl i els aliments com a vehicle de parasitosis. IV. Zoonosis transmeses per contacte amb la terra, l'aigua, la vegetació i els locals contaminats.

Tema 28.

Tractament de les malalties parasitàries. Bases generals d'actuació. Mecanismes de toxicitat selectiva. Resistències. Expectatives de futur. Antiprotozoaris i Antihelmintics.

Tema 29.

Lluita antivectorial integrada. Acaricides i insecticides: tipus i accions.

Tema 30.

Profilaxis de les malalties parasitàries. Aspectes generals. Mesures profilàctiques que es poden seguir. Profilàxis de les malalties originades per paràsits de cicles directes i indirectes.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA D'ESTUDI I CONSULTA.

Cox, F.E.G. Modern Parasitology. A textbook of Parasitology. Ed. Blackwell Scientific Publications, 1982.

Euzeby, Jacques Les parasitoses humaines d'origine animal. Caractères épidémiologiques. Ed. Flammarion Médecine Sciences. París, 1984.

Gustafsson, L.L., Beerman, B. i Aden Abdi, Y. Handbook of drugs for tropical parasitic infections. Ed. Taylor & Francis Ltd. U.K., 1987.

Mehlhorn, H. i Piekarski, G. Fundamentos de Parasitología. Ed. Acribia, S.A. Zaragoza, 1993.

Noble, E.R., Noble, G.A., Schad, G.A. i MacInnes Parasitology. The biology of animal parasites. Ed. Lea & Febiger, EE.UU, 1989.

Steele H., James. Handbook Series in Zoonoses. Section C: Parasitic Zoonoses. Vol. I, II i III. Ed. CRC Press, 1982.